

F O A I A

pentru

MUNTE, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 13.

MERCURIU, 1. APRILU

1853.

Adres'a

omagiala a Ilustritatiei Sale D. eppu alu Fogarasiului, data in numele diecesei, prin in. c. r. guberniu catra *Maiest. Sa c. r. apost. FRANCISCU IOSIFUL.* *)

Excuse c. r. guberniu!

Fatal'a aceea veste, care a adus si in cunoștiția nostră infernal'a indrasnire a unui omu fărădelege, carele cuteză a redica înreutatita sa si de totu blastamulu vrednic'a mană in contra Pré-Inaltei Persone a pré Santitei cesareo regescei si apostolicei Maiestati că unu sacri legu si cu totulu înreutatitu, cu diavolescu engetu de a ropi viati'a Inaltu pomenitei Maiestatii Sale, care de cătu totu aurulu si margaritariulu este mai scumpa înaintea tuturor poporelor Imperatiei Austriace, vestea, dicu, aceea ne fericita neau fostu derimatul profund intimele nostre, si anim'a nostra plina de durere într'unu modru care nu se poate spune, ni o a sfasiétu.

Amaratiunea întristatii noastre animi cu atata au fostu mai mare, cu catu eră mai próspera memori'a aceea, că in vér'a trecută ne succese a ne bucura de cea mai rara norocire de Sacratissimă să c. r. si apostolicésea Maiestate, că pe angerulu lui Dumnedieu, si intru adeveru *Uasulu Domnului* sanitosu, vésulul si intregu, spre cea mai mare a tuturor poporelor mangaiere, si bucuria, in midlocul nostru si alu Patrieialu vedea, si alu primi; nice vre o dată, nice batar in visu nimenui i ar fi pututu veni in minte, că, dóra in tota țumea, cu atata mai putinu in mitropoliea, si seaunulu Imperatiei, se poate aflá asia pecatosa mană, care se culeza a se redica si aiepta in contra Pré santitei

persóne a Maiestatii Sale, care este singur'a nedese, singura amóre, si desfatare a tuturor poporelor maritului seu sciptru supuse, si deosebitu a Natiunei nostre romane! De aci drépt'a nostra mania si ură in contra înreutatitului culezatoriu este cea mai mare si si eternu neuita.

Inse ceresculu Parinte, si Dumnedieul tuturor mangaielor, au cautatu cu indurare spre Poporul si mostenirea să, nice ne au lasatu pre noi, carii singuru dela p'ia Maiestatii Sale inimă dependem, orfani; ei prea scumpa viati'a Sacratissimei Sale c. r. si apost. Maiestati, prin angerulu seu celu târe si pazitoriu, in mediloculu cei mai mari, si mai grozave primesdii, intregu noa si lumi, ni lac tienutu! Si intru acestu tipu neau datu noa atata mangaiere, cată nici o norocire din lume nu near si pututu dă; adeca bucuria, si marire veciniea, care'a mai de mare pretiu este noa, de cătu totu aurulu, si margaritariulu —, care in cea mai mare a animii bucuria ne face a striga, si a ne mari cu profetulu: Bucuranevomu de mantuirea tă, si inteu numele Domnului Ddielui nostru ne vomu mari: „Acum amu cunoscetu, că au mantuitu Domnulu pe Unsulu seu ce — viati'a au cerute dela tine, si i ai datu lui lungime de dile in véculu vécalui. Mare e marirea lui intru mantuirea tă, marire si mare cunintă vei pune preste elu. Că vei da lui binecuvantare in veaculu veacului. Veselivei pre densulu intru bucuria cu fația tă. Ca Imperatulu nedesducesc spre Domnula, si intru mil'a celui prea Inaltu nu se va clati. Aflese man'a tă tuturor vresmasiloru tei, drept'a tă se afle pe toti, cei ce te urescu pe tine.“ — Ps. 19. v. 5, 6, si Ps. 20. v. 4, 5, 6, 7, 8.

Si pentru aceea neamu grabitu in Cas'a Domnului dela celu mai mare pana la celu mai mic Maiestatii cerurilor si a pamantului, pentru atata

*) Tramisa in traductiune de pe originalul germanu.

facere de bine noua facută, a face multiemita, și cu rugatiuni umilite la prește marele Dumnedieu, pentru reintregirea sanității, lungă, și aceea preșerica, și de tota primesdia de aci încolo scutindu-viață a Smei. Sale c. r. și ap. Maiestati, a Parintelui Patriei, singura nedesde a poporeloru sale, a ne rugă.

Totu aceeași, bucuranduse, vor face tōte poporele, și mai alesu Poporulu nostru romanu, și deosebitu totu clerulu meu, și toti credinciosii greco-catolici ai diecesei mele — la carii facutele mele despusatiuni voru sosi — și tamieri facandu, neincetate umilite rugatiuni cu genunchele plecatu versandu, vomu strigă ne incetatu catra ceriu cu Profetulu: Dōmne mantuesce pe Imperatulu, și ne audi pe noi ori in ce dī te vomu chiamā. Ps. 19, v. 9. și suntem convinsi, că Ddieu se va indură spre poporulu seu, și va asculta ferbintile oftari, și piele rugatiuui ale millionelor si ale nevinovătoru, înaintea tronului de sus' cu lacremi versate.

Exc. c. r. guberniu! Prea umilitu dară me rogu, că precum prea marea dorere a totu capitului, clerului, și poporului nostru greco-catolicu, din nefericita intemplare a Sacratis. Maiestatii Sale, pentru atentatulu facutu asupra Personei Aceia'si Maiestati, conceputa, asia si bucuria cea pre mare, care o avemu, pentru că, că prin minune Ddieu multu prețiauită viația a Aceia'si Inaltu pomenite Smei. c. r. și apost. Maiestati au pastrat'o, se Te induri înaintea tronului Smei. Sale Maiestati, ale duce, și ale incunoscintia; dorindu noi a veni in cunoșcintia Inaltului tronu a Maiestatei Sale si aceea, că totu clerulu si poporulu nostru romanu g.-catolicu, precum eternă si ne combatuta credinta, si alipire in tempurile cele critice serbatoresce in fața lumii tronului SSmei. Sale c. r. și ap. Maiestati, Augustissimei dinastii si Casei austriace au jurat, asia acum de nou in sinceritatea animii sale jură, si promite aceeași ne clătită si tenerima credintosia si alipire, care in vecii veciloru va tinea. Si serbatoresce marturisesc in fața poporeloru tuturor din lume, cumca clerulu si totu poporulu g.-catolicu Romanu, amiciloru Smei Sale c. r. și ap. Maiestati, precum si Augustissimei Case austriace, amicu; si inimiciloru, celu mai mare inimicu este, si va fi in veci.

Cărtel i favorei umilitu comendatu, cu cea mai umilita veneratiune si ascultare remanu
al Exc. c. r. guberniu
Blasiu, 8. Martiu 1853
prē umilitu servu
Alexandru St. Sulucz,
epupl g.-cat. alu Fogarasiului.

INSEMNAȚIUNEÀ *unor'u plante la strabunii nostri Romani.*

Dintre Urbea-mare si Margita. Era datina lá Romani a esplica apparitiunile firesci (fenomenele) precum si plantele din generala putere viétiala. Iupiter lá Romani, Zeus lá Greci nu insemnau altă de catu putere vietiala, ce insemnau noi astazi cu numele „natura“. — Cei mai prudinti ai marilor nostrii bine au sciutu, că envatiațură despre Iupiter debuie asé splicata. Seneca filosofu romanu in carteia despre natura lucrurilor cu convingere deplină dice: „cei intelepti bine sciutu că in capitoliu, si in alte beserici nu Iupiter se vede imbrăcatu in fulgeru, ci generalulu geniu, care a sedut lumea, vighiaza peste tōte si guvernă remnul eleminteloru, in care tōta puterea se concentréz'a, dela care depinde ordinea si cursulu lucrurilor. Pentru acea l'au numit pe Iupiter natura ca dintrucăstă se incepu tōte creațiunile.“

Si intru adeveru mitologă e o fontana ameitoria a poesiei de unde poetulu urdiesce idei, aruncandule in carti amagitore de lume, de amore. Abia este sciintia mai interesante de catu mitologă in care su depuse principiile naturale si filosofice. — Strabunii nostri au insusit u Iunonei, Heraei muieri lui Iupiter, gubernatorului Lumii, tōta aceea potere firésca, care noi o insusim adi inriurintiei aerului, elasticitatii, e temperamentului; despre matronă acéstă se dice că se intinde puterea ei spre partea ceriului din diosu spre aeru, care cresce fructele, si avea servitori pe Horae, partile anului, si ajutorintiei acéstora au insusit inflorirea arborilor, că cerea frumentelor, se ajută si de Zefiru a carui suflare lina miscă plantele, înaintă crescerea prin lacremile năptei, — rou'a.

Onoratau Romanii pe Cibele — Găa, adéca pamentulu estu mare si ei aducea multiamita pentru facerile de bine, că cresce hrana omeniloru, si animaleloru, si fiindu că pamentulu singuru fără

căldura și umedala nu produce nimică, acestu operatul atribuea strabunii nostri lui Hades adeca lui Pluton care incaldiea pamentul. Pentru acea l'au nomit pe Pluton binefacatoru, că au credintu că elu e causă productiuni, și a crescerii fructurilor naturiei. Elu a fostu nascatoriu poterei vegetatorie a remnului plantelor. Vestă insemnă focu care tōte lucurile le incaldiea spre viétia. Inriurintia umedielei o attribuiea Nimfelor, Zinelor care dómnea peste izvóre. Ploia omnipotentului Iupiter care intre fulgere și tonete o trimitea diosu la omeni se adape pamentul, — Radiele sōrelui le au credintu a fi operatulu unui disclinitu Zeu, a lui Apolto, adeca Zeului sōrelui; asemenea au credintu că lună are mare influssu in viétia plantelor. — Ziná lunei Greci o numiea Artemis, ero Romanii Dianna, care nutréa poterea crescatore a plantelor, de aci vine că poporul romanu pene astadi crede, că plantele numai in pleniluniu se potu cu successu bonu semina. Dionisos, cu altu nome Bachu, a fostu tipu a puterei lucratorie in flori și plante. Ceres o fostu unu disclinitu Zeu, care a grijuu de cōcerea frumentelor, și Persefone mitologia de Proserpina e tipulu prefacerii grauntiului de granu.

In desértă credintia a Romanilor stetea, cum că Pluton a rapitu pe Proserpină fiică lui Ceres in possessiunea sa in lumă ideală, și nemângelavera maica sa numai dupo multu tempu a scintu unde e fata ei, și numai atatu o pututu mediloci dela puternicul Iupiter, ca fiica ei 6 luni se pote inplini pe pamentu, ero dopó aceea intru a tata tempu se mărga in iadu.

Formosa analogia la cursulu timpului de acum, de bona sémă Proserpină Ziná frumentului, fata lui Ceres, Zinei a inflorirei, și a inthipuirei frumentului, cu Pluton prodicatoriulu tuturor frumentelor aacea insemnăza, că greuntiu de granu debue se mărga subt pamentu, și se remaie acolo pene ce căldura de primavéra o va renviea, și o va incaldi. —

Asemenea mitologia este și despre Adonide pre care Zeii dinaintea Venerii cei iubitore l'au ascunsu la Proserpina, acesta nevrindu alu dimittere, mai in urma Judele mare Iupiter a determinat, ea a treia parte din anu se posedéza și Venere și Proserpina pe Adonide, a treia parte din annu să a implinescă Adonide unde va vré Adonide, și tempu acesta l'a datu lui Venere, și asé la ea era in 8 luni Adonide, ero subt pamentu in 4 luni. — In mi-

tologia (fabula intipuită) acesta de bona sémă Adonide insémna greuntiu de granu, care in 4 luni sede in pamentu, in 8 luni in lume deschisa (Venera posedea partea lumei de susu, Proserpina partea lumii de diosu).

Mai incolo strabunii nostri asé au opinat, că si padurile au Zeii sei proprii, pe unulu numiea Pan, său Faunu, enco și singuratecul arboru avea Zine aperatore, pre care le nomiea Driadi, Hamidriadi, aceste au nascutu cu arborii, și cu ei o debuitu se și móra. — La speciali Domnedieu au consecratu deschilinite campuri, asé lunga porta Capuni numita in giurulu Romei este unu campu frumosu care lu nomiea campulu muselor, in giurulu cetatei Phlius in periferia Argolis intru un delicatu campu era o biserica pompósa numita Hebe, care o cunoscea gonitii; la Furie li au dat padurile cele intunecóse.

Mai pre urma multe arbore, și plante au fost sante la Zei singulari, se cercamu órecote:

Planta Mirtu cresce in Europă in liberu numai in Italia și in Turcia, ero aici la noi se astă in orturile unor possessori mai mari, amatori ai naturei. — In Germania in multe locuri și astadi duce mirele pe mirésia infomsetiata cu cununa de mirtu. Si decumva om cerca mai cu amenantulu singulare le frundie ale plantei nomite, om vedé cumco multe besicutie suntu intr'ensele pline de oleu, din care frundie se storcea oleu odorosu. — Despre mirtu este fabula formosa: socia a doua a lui Teseu Imperatu, Phädra, a peretu pe fiulu Hippolitu in ante tataneșeu, pentru care o debuitu sa se ascunda nevinovat dinaintea tataneșcu, și intru ascunderea acesta caii lui cei falosi l'au sdrobitu și a murit, miscanduse in noverca sa maica cunoșintia mustratore, și pascunduo superarea, intru órele supararei sale a strepusu frundie de mirtu, și si a finit uita. — Dopo alta mitologia, mirtu s'a facutu din trupulu mortu alu unei formose Nimfe atticane, adeca din trupulu Mirsinei. — Acesta Zina o fostu amica intima Minervei Zinei resbelului; má enco in fugire, și in agilitatea luptei o si intreceea pe Minerva, pentru acea Minerva a omorit pe Mirsina, și a seditul din trupulu ei unu dumetu de mirtu, și de cate ori vede Minerva dumetul de mirtu, de atatea ori si aduce aminte de intima ei pretina Mirsina. — De altmintrene mirtu nu era sancită Minervei, ci Venerei, care intre undele marii venindu la insula Citera, s'a ascunsu lunga unu dumetul de mirtu.

(Va urma.)

Retezatulu preste vîra.

(Dupa Frati Romani d'acelasi sange.)

Fiilu maicei mele 'n munte
 Dintr'o culme de Carpati
 Vede valti si dialuri multe
 Din sistema acestoru frati.
 Sta uimitu privindu departe
 Preste vali si culmi subtiri,
 Cumu sunt tôte ordinate
 Stemperate de Zefiri.
 Iunele 'n organu se pune
 Corde 'n lira-si ordina
 Pe cuvinte dulci si line
 De munti i se legana:
 „De frumsetia ta natura
 Me suii la munti azuri,
 Unde i aura mai pura,
 Unde i neua pe custuri.
 La azuri cu culmi petrose
 Incantati de patrioti,
 Ca se scapu de casi morose
 Si de omenii bigoti.
 Unde-mi are campu sciintia
 Si nu i serpele pre pomu,
 Nici me musca consciintia;
 O ce ore pentru omu!
 Mintea 'n forma fulgerului
 Me aventa pintre nori
 Si fantasm'a cugetului
 E mai susu ca alte ori;
 Ochii-mi sbora 'n lumea plina
 Patru unghiuri strabatandu
 Si vedu patria cea lina
 Din tuspatru respundindu:
 Salutare! salutare!
 Si de trei si patru ori
 Scumpa patria si mare!
 O dicu mai de multe ori!
 Colo 'n drepta Istru spala
 Multe maluri romanescri
 Si saluta cu sfiala
 Mii ruine latinescri,
 Candu de'a stenga mama dulce
 Pintre mii barbari pasră
 Pintre fenu taiatu de salce
 Natia-mi o conservă;

Er' din diosu si despre facia
 Totu pasiuri, paduri se 'ntendu.
 Prest' acelea alba cialia
 Ce se filtra 'n ventulu blandu.
 Lacuri verdi din dile multe
 Cine le va turbura?
 De catu bratiele putinte,
 Muntii candu voru despica!
 Riuri limpedi cristaline
 Susura pe vali in diosu;
 Prin paduri, pin frundie fine
 Sufla ventu misteriosu.
 Stenca caprii de scutintia
 O a concesu consiliul santu;
 Care 'n altai locuintia
 Fuge arculu ce lu aventu.
 Colo 'n diosu se'ntinde planulu
 Celu ce fu canduva cruntatu,
 Candu Iovanulu Iorgovanulu
 Pre Belauru la taiatu.
 Prin padure multe ierburi
 Saluta sosirea mea
 Si 'ntindea mii de verdetiuri,
 Ca se pausedi in ea;
 Ear' poienile 'nnaltimii
 Bradii-mi resedea 'n pamentu
 Carii 'n modu ca serafimii
 Blandu me apara de ventu.
 De aru sci blasianii fratii,
 Cei cincidieci de consodali,
 Ce viatia mi dau Carpatii:
 Mi s'aru face toti rivali.
 Uu! din pagina verdiosa
 Soriora nu canta!
 Vedi ca echo i maniosa
 Aulica fa fa fa!
 E mai bine mergi la stana,
 Te gatesce draga mea,
 Se ne dai ceva de cina:
 Untu si casiu. sau ce i avea.
 Ca soseasca ospe june
 Dela culmea muntelui,
 Ca selu ospeti pene mane
 Nimfa Retezatului.
 Simeone Ulpianu,
 auditoru de teologia.

ДІНСЕМНАРЕА

**Хрісбвелор, ші а Danіїлор дела Бесеріка
чea тaре din Болгарсек:**
(Капт.)

№р. архівей: Апз: Ізна: Zioa:

№р. архівей: Апз: Ізна: Zioa:

200	1783	Nov.	2.	Христов дела Ioan Александру ввод. пентръ 8000 аспрѣ, danie.	265	1783	Nov.	2.	аєзпра Мацістратъ вії ші de Bin.
204	1783	—	—	Декр. прікаре се промітъ 300 галъ. чедзі че ва прінде не Хора.	274	—	—	—	Каталогъ фундаторі- лор ші капітал. date.
206	—	—	—	Прінцъ Свдъ дн- търештебесерічей din Ръшнов стъпніреа Мынтелії Баівъ.	278	1779	—	—	Консісторія дн- търеште пе репресен- танцї.
207 ші 209	1785	—	—	Ліпператъ дъ воіе Скієнілор съ лакре тесерії, тъчелърі- тъя, ші Ноіана.	280	—	—	—	Ліпальня Dіvan по- рвичеште оіле Прео- ділор съ фіе ertate de oіerіt.
213	1785	—	—	Христов дела Александру Константін ввод. дн- търеште Христове векі de 8300 аспрї, е- сплікъ къ аченії ар- фаче пізма 69 леї.	281	—	—	—	Zanic de вакнзаре а зпор вії дн оріціне.
213	1785	—	—	Христовъ дела Александру Маврокордат пентръ Oіerіt.	282	1790	—	—	Ліпальня Dіvan ск- теште ногопорядъ вілор.
217	1785	—	—	Карте Domneаскъ ка сф. Бесер. съ піз- теаскъ пітік пентръ пъшнпеа a 400 Оі.	283	—	—	—	Консісторія порв- ичеште а пз се сюфері кълагъріде дн кв- теа Бесерічей.
219	—	—	—	Христов. Mixaiл Свдъ пентръ Святіреа Ві- нърітвазі.	292	1794	Maї.	27.	Ліпператъ опреште а се da тіль ма сф. Моржант.
221	—	—	—	Інстанціе кътъ Къ- маръ къ резолюціє ка съ dea ватъ 1 ф. 30 кр. пентръ о вадръ.	294	—	Iзп.	25.	№р. 3319 гаверпвя сю- віде пе Мештерій de летнїй съ лакре.
227	1787	—	—	Мопія Кавалекі саў дат дн аръндъ къ 55 л.	297	1795	—	—	Декретъ че дъ дрент вълсіторілор ші вро- торілор-
231	1789	—	—	Арътаре decpre аве- реа Бесерічей.	1807	Фев	—	16.	Лі Потемків Тіто- рілор стъ лагъ въ- теле че се потепескъ, къ Дамітрашкъ Ра- ковіцъ Бапт., фіндкъ се житоріжть Ив- тъса аічі, аў лъсат 50 талері пе тот апзл ка съ о потепесакъ, ші съ аръ кандела ла тормажтві кжтва ціна сялжка дн Бе- серікъ, аў тай дат ші 8 одъждій Іар ла
235 ші 244	—	—	—	Ржандзелі пентръ ва- та віпълвзі.	1810	Nov.	—	2.	benind фісъ, аў дат 50 талері, ші днкъ
242	—	—	—	Ходзеле сф. Бесерічі.					
253	—	—	—	Дінсемнареа Христо- велор.					
257	1783	—	—	Комісіе гаверпіаль					

Пр. архівій: Альб.: Іспа: Зіоа:

- 20 тал. пептре Татъсъ, каре тбрі tot
жї, ѿ дѣрвіт джкъ о Сфітъ, о крвче ав-
ртъ, але одбръ.
- 359 1810 Нов.** 2. Христов аллті Карацеа,
пріп каре скітеніте 800 de of але Прео-
ділор.
- 378 mi 411 — —** — Хартіїле деснре къ-
штігареа тъчелърій-
зор din Прнд.
- 414 mi 428 1826 — —** — Контрактъ кжнд саѣ
квтпърат каселе de
школь din Прнд —
пептре каре Рѣвернѣ
ди фропть не репре-
зентаній.
- 420 — —** — Бесеріка пріїменіте
de ла Мъчелърія din
Прнд я 6 нартє.
- 514 — —** — Маѣ твлте конї de
христове лішіте вна
de алта.

**ХРИСОВѢЛ МЪРІЕІ САЛЕ А ДОННѢЛѢІ МОЛ-
ДАВІЕІ АРОН ВОІВОД,**
традаєш din лімва словенеась діл лімва
ромънъ din алья дела Христосъ 1595.

Ии №стяе Татълі ші ал філалі, ші ал съп-
твілі двх, трейтей чеі де о фіпцъ ші nedеспър-
щітъ, сінгэр ровзя стъпілвілі теч Dнівлі Dні-
незеі, ші тжпітвіорілі пострѣ Іс. Хрс. а сін-
тей Третіеі d'o фіпцъ.

Ioan Aaron Bvod din тіла ляі Dнінезеі стъ-
пілніорів пътжпілі Молдавіеі, din a Dніеі по-
стрѣ вноішъ, din інішъ вірать, din тоатъ а
поастрѣ тіль, ші din ажеторія ляі Dнінезеі, кжт
ші як Благословеніа а 3 скаве Архіерешті, а
Молдавіеі Kір Mітробан тітрополітъ Счавеі, Kір
Nіканор епіскоп Rоманія, ші Kір Mардапіе епі-
скоп Рѣдъдулі, ші двпъ ржвна а Dніеі поастре,
фіндкъ зіче zidiші сіте бесеріч храм Dнінезеі,
ші асквітаді скрінтра сінділор апостолі, чине
ажетъ сіте бесеріч стъпілвілі съѣ ажетъ; аша
даръ Dніаноастрѣ възжнд оаренжнд о сіпть бесе-
рікъ дінінітіа четъдеі Брашовілі як постеле Скеі,

каре de оаре кареле маї наїтє стъпілвіліорів фрате
ал Dнініеіпостре Ioan Нетрв ввод, чеі зічеа Чор-
чел, стъпілвіліорів ал пътжпілвілі ші а тоатеі Бл-
гровлахіеі с'аѣ дічепет а съ zidi діп постеле съп-
твілі ші архіеревілі фъкъторів de minnі Nіколае, ші
не пътжпілвілі съвжріт діп зілеле маї със пост-
лівілі Dнініеі, пептре ачееа Dніаноастрѣ въ-
зжнд ачастъ бесерікъ діп зілеле поастре песь-
вжрітъ, кв тоатъ стрѣданіа, din тоатъ ініма ші
din tot стъпілвілі Dнініеілор поастре ші як аж-
еторія ляі Dнінезеі о ам съвжріт, ші о ам діппо-
довіто ка съ се пътіеаскъ ші Dніаноастрѣ Ктітор
вої ла ачаста маї със скріс сітъ бесерікъ; аша
еаръ Dніа mea din пътіеа Dнінезеіаскъ ам маї
діпподовіт ші сіта бесерікъ як тоате дікісвріе
бесерічні, не лжогъ каре маї фачет danie, ка
съ аівъ din ană діп ană къте 12,000 аспрі, спре а
съ дінеа діп tot авлі храма сіте бесеріч. Маї
дън ші 300 аспрі асемінеа ші преоділор, діакон-
лі, ші ла 4 кваторі ші 4 слжіторі аї бесерічі,
карі вор слжі ла ачаста сітъ бесерінъ, ка съ аівъ
не tot авлі, кжт ші вжте зп ржнд de одъжді,
каре асемінеа діп вані лі съ ва пльті; пептре ачееа
дар вої сінділор преоділ, не каре Dнінезеі въ ва але-
ка съ слжіді ла жертвелікъ ачастеі сіте ве-
серічі, не тоді въ рзгът діп постеле ляі Dнінезеі
ка съ фіці даторі а рвга пре тілостівла Dнінезеі
пептре съпітатеа Dнініеіпостре ші ачелор дела Dні-
незеі дѣрвіте пост одрасле, ші маї вжтос ші пеп-
тре ертареа пътіателор а стрѣмошілор, тешілор
ші а пъріпцілор поштгі, ші пептре ертареа пътіа-
телор а маї със постенітвілі дічеппіторів zidiші
ачастеі сітіе бесерічі, Dнія I. Петрв ввод, ші съ
се скріе діп сіптилі постелік, постенімвіе ла
Dнінезеіаскъ жертвелікъ, ші не tot авлі ла 6 зіл
а лжні ляі Dнініеіпостре съ се діе праспік фъкіндіеі
ші Dніа ла сіта бесерікъ пептре постеніре, пъп
кжнд ва дінеа ачесасть сітъ бесерікъ ші колівъ
съ се факъ tot діптр а пострѣ тіль, дітжпілвілі
жі веії веіілор.

Ачесасть тіль Dнінезеіаскъ есте din діпсий ві-
ніту атжт а Dнійлор постре I. Аарон ввод, кжт ші
а кредічотілор філ аї Dнініеіпостре Bordas ввод,
ші кредічотілор воїрілор поштгі, адекъ Пап
Георгедкорпікъ дъреі de жос, Пап Кжрсега діор-
пікъ дъреі de сіс, Пап Васіліе ші Авлі пъркъ-
літі Neatudулі, Пап Кодреа ші Ілеа, пъркълазі
Rоманія, Пап поргаріца Счавеі, Пап Емаа пос-
тепікъ, Пап Чемжрган спътар, Пап кълагърд
вістіврікъ, Пап Стаматіе стоанік, Пап Коічаш-

пікв. Пан Танасіє котісвя, ті а тутвзор кредін-
чоші воїарі аї поштірі аї Moldavie тарі ші тічі,
ші давнъ съважіреа відєлъ поастре орі кареде ва
фі оржндзіт дела Dnezev а фі үртъторіт тропівлі
пострз саў din фаміліа поастръ, саў орі каре ва
алеце Dnezev а фістъпіліторіт пътжилтвлі пострз
ал Moldavie съ нѣ айвъ воіе а етріка ачастъ Danie
а поастръ, деклт съ о житъреаскъ, ка шітілості
вла Dnezev пре джнній съ джитъреаскъ а domni
жл паче ші ліпіште. Спре таї твяль джитъріе саў
джитъріт ачеаста къ дисвіші печетеа Dnieппоастре
ші пріп кредінчосвя воїеріла Dnieппоастре Грігоріе
Кръгн тареле логофът саў скріс, рътжінд ші жл
вістіеріа поастръ асемінеа жл ексептіларъ.

Скрісам Iprimie Бъдеанвя жл Іаші ма деатвя дела
zidipea лімій 39г. Ноемвріе кн. кн. хс. 1595.

INCTRВКЦІЇ ПЕНТРВ INCTITВTORIЇ ПРІМАРІ.

Немікъ е таї кореспвпзъторіт центръ кълтвра
ші попоръ, каре а девенітѣ да къпощтіца адев-
рателоръ сале інтересе, де кътѣ реформеле ші
стржпса вігіре de іntitvдівпеа пъвлікъ. Не плаче
форте а фаче къпосквте пъвліквлі ші тъсвреле
че се іеаў din партеа admіnістрапіївпеі іnstrvкції
пъвлічє жл Дера ромъбескъ, ка альтърпндзле въ
алтеле ші къ челе етапате жл апі ачешті din
брть жл патріа постръ, съ пътет траце о парал-
ель жлтре непрецетъріле пентръ регламарае іn-
stіtвdіvпeа пъвлічє, д'аічі ші ачі din Деръ; спре
каре скопъ пъвлікътѣ ачі din Бълетіпзя о фі-
чіалъ алъ Rомanie чеа че атісесерътѣ жл
зпвлѣ din Nрії треквді съв рѣвріка Дерей ромъ-
пештї, адекъ іnstrvкdіvпile Ефоріе пентръ жл
въдъторії прімарі, жл үртътбorele:

ЕФОРІА ШКОАЛЕЛОР.

Жзрпаз.

Жл віртътеа Арт. 118 ші 125, din регламен-
тъл скоалелор, каре жлкредінцѣзъ Ефоріе admі-
nістрапія сперіоръ а іnstrvкції пъвлічє, ші жл
път жлдаторіре de а ліа тоате тъсвріле печессарії
пентръ перфектареа ші, ісвтіреа жлвъдътврілор,
Ефоріа а фъктъ зрътвоареа іnstrvкдї, "ші пзпе
жлдаторіре тутвзор інстітвторілор din скоале
прімаре але обсерва фъръ чеа таї тікъ аватере;
de одать чістітеле комітетврі de іспекції съпт
жлвітате съ віне воїаскъ а адгче чеа таї таре
прівігере асвпра ессекції презицелор іnstrvкдї.

Арсаке. П. Поеапръ. С. Босіанъ.

Nр. 7 an. 1853 Февраріе 3.

INCTRВКЦІЇ ПЕНТРВ INCTITВTORIЇ ПРІМАРІ.

Ті та зл I.

Пентръ Даторіїе впві інстітвтор.

Арт. I.

Даторіеа пріпчіпіа а впві інстітвтор есте а
фортифіка жл копіл сімдіментъл реліціос, ші аї
жлтіпърі жл іnіtіt даторіїе отвілі кътре сененії
сы, кътре пъріпд, кътре ггвөрп; жл сфершіт але
жлсвфа ideea ордіні, каре есте о kondідіе пече-
саріе пентръ есістенда літей торале, фісіче ші
політіче.

II.

Інстітвторвя нѣ ва нерде din ведере, къ есем-
плъ съв есте чеа таї ввпъ жлвъдътвръ че поате
da сколарілор пентръ жлдеплініреа даторіїлор лор.

III.

Інстітвторвя авжнод міссеа де а кълтіва нѣ нѣ-
таї жлделегереа, дар ші іnіtіt тінерімі, ва про-
фіта de тоате оккассійе фаворавіле, ка съї жл-
свфа сімдіменте de onoape ші de зманітате.

IV.

Ва да чеа таї таре респект авторітъділор че
dipir іnstrvкdіvпeа пъвлікъ.

V.

Ва авеа жлгріжіре neadormіtъ деспре тот чеа
че прівеште обічейріле ші съпътатеа копілор —
нѣ ва авеа пічі одатъ фаміліарітате къ еї — се ва
фери de аї тутві, але da пзмірі іnжіrioace саў ал-
теле, de кът пзтеле лор пропрі — нѣ се ва лъса
пічі одатъ тжніе; ші ва жлсоді тот д'аэнла лі-
піштеа ші влжндеа къ статорпічіа ші северітате.

VI.

Жл сфершітѣ інстітвторвя прімарів съ нѣ
піарзъ din ведере, къ есерсъ о філідіе сакръ, къ
есте жлсърчінат а да чеа д'житъл вълтвръ жлд-
елегереа ші іnіtіt отвілі, вълтвръ de ма каре а-
дессеа атжрпъ соарта іnstrvкції съперіоаре, ші
къ есте респопсвіл жлдінтеа лів Dmnezev ші а
оаменілор de стареа ітелектваль ші торалъ а
жлпімі.

Ті та зл II.

Kondідіїle de admіcсіїlітате жлт'ро сколь.

VII.

Нѣ се вор пріїті жлт'ро скоаль прімаръ копіл
таї тічі de anі манте — кжді трек de anі 15 се
пот пріїмі, дар се вор пзпе пе о банкъ деосевітъ-

VIII.

Nічі жлт'ро скоаль прімаръ de ввiedї нѣ се
пот пріїмі копіл de секса feminin.

IX.

Петръ челелалте kondigil de admicissiblitate се вор обсерва Art. 164 - 167 din регламентът сколалор. Не ляпъгъ ачестеа инститореле се в асигра не кът ді ва ста при пътицъ въ копица нз аре вре о боаль вътъштоаре линштей ші съпътъдеи челоралді конї.

Титлъ III.

Despre локалъ.

X.

Инститореле класеи сперіоаре ва днгріжі ка локалъ сколал съ фіе дп чеа таі възъ старе de квръденіе; одыле съ фіе зdate ші сквтврате дп тоате зілеле. Аерзя се ва днои адесеа, de ачеаа дп інтервалъ de тіми че desparте зп кврс de альтъ се вор deckide ферестреле кіар дп тімиза de іаръ.

Титлъ IV.

Despre дновъдътърѣ.

XI.

Инститоръ прімарів за авеа пејнчетаг дп ведере къ метоада лапнастерианъ не ляпъгъ днлес-нреа ка зп сінгзр професор съ поатъ дновъда зп пътър таре de сколарі, аре таі въртос de скола а днсвфа конілор ideea opdinei ші a diechiplinei; de ачеаа инститоръ за ессекта ачеасть метоадъ днтоктаи днпъ кът i са арътат de Ефоріе, фъръ а фаче чеа таі тікъ аватере. Така дпсь ва къ-поаште din жичеркаре, къ ачеасть метоадъ поате лза дновъдътърї, за спізне Ефоріе обсервациите сале despre ачеаста.

Despre челелалте ствдієрї се ва обсерва къ рігороситате програма datъ de Ефоріе.

XII.

Инститоръ за днгріжі ка лектора съ фіе къ-ратъ, за denpinde не коніл а'ні da скокотеала de чеа че чітеси, ші ле ва еспліка сенса зічерілор ші ал фраселор.

XIII.

Дновъдътъра калкълъті тревзе съ фіе decisio-кътъ de орі че теоріе преа абстрактъ: инститоръ за да сколарідор пътай теоріе нечесаріе за практика операційлор, ші се ва сілі съ desmeце кът се ва иштеа таі твлите провлеме.

XIV.

Инститореле за есерса пе сколарі съ іміе modelele de скріпторъ че лі се да, за днгріжі ка сколарі съ се конформе къ есактітате къ прінци-пеле че ле ва да аснпра посідіе трапылті, цінереге kondeялаші ші аснпра формъреі ті пропордіе літ-терелор.

XV.

Ікоана лві Ісус Христос за фі извъ дп фіе-каре клась дп фада конілор.

XVI.

Дп фіе-каре клась dimineada ші сеара се ва фаче о ргъчівне: Dimineada Татья постръ, ші къ сімволъл kredinige, іар сеара, ргъчівне de сеара din Мандалъ de ргъчівні партеа II.

XVII.

Дп класа III. ші IV. се ва чіті дп тоате зілеле къте о парте din Евангеліе Dminichе вій-тоаре, ші съмъста се ва речіта тоатъ Евангеліе.

XVIII.

Инститоръ за авеа днгріжіре, ка коніл дп тімиза ргъчівней съ стеа къ чеа таі таре евла-віе, джнд есемпля ел дисбш.

XIX.

Дп жадеце, инститоръ за днпъ дп тоате Dminichе пе коніл за весерікъ ка съ аснліте се. (Ва зрма.)

ДНОЕ ЛОКБРІ.

Слайд ... квдеть къ тінтеамі за чеіріз днлъшать,
Окімі днпъ дниса ії ръдікіш днданть;
Medită de віртуте, de съпта дрептате,
De мораль, вінпрі че съпти фертикате;
Ме воворѣ d'aіch'a съ пътътъ, съ каре
Nemікъ нз се веде, de днтапекаре;
Фзгъ д'аколо дпсь, къ 'н а теа віеацъ...
Tóte сферъ лесне, пътай нз вол' чеацъ...
Ме дншірѣ d'a лапгзлъ дп азта латръ;
Dap' окімі въдѣ ѡаръ, че тогъ таі въззръ:
Iie пеагра кріпъ, колеа вапітате.
Споів ші de віртуте, леці преварікате;
Iче плънде дрептате днтр'o тісеріе,
Колеа таліцюсль съ 'нгжнф' 'н тъндриз;
Iче пеоменіа ръдікіш съсъ аръ
Ші вътъндѣ дрептате къ тогъл о сеарти....

I. P.